

Soms lezen ze iets totaal anders in een bijbeltekst. Ook snappen ze soms niet hoe de ander dat doet: zo lánɡ of juist zo kórt bidden. Maar Congolees Urbain N'kwanga en Nederlander Daan Damsteeg leren vooral veel van elkaar.

PORTRET

'Ik dacht:
hoe kunnen
Nederlanders
ZO KORT
bidden?'

Hoe anders een Congolees en een Nederlander de Bijbel lezen

Urbain en Daan

Daan Damsteeg (28) is getrouwd met Daniëlle en woont in Schoonrewoerd. Hij werkt als fondsenwerver voor de Protestantse Kerk en studeert theologie. Urbain N'kwanga (50) is, nadat hij een verblijfsvergunning kreeg, in Nieuwegein gaan wonen. Zijn vrouw en kinderen wonen nog in Congo-Brazzaville.

Daan Damsteeg (28) weet het nog precies. Hij was voor het eerst op bezoek bij Urbain N'kwanga (50), ooit vanuit Congo-Brazzaville naar Nederland gekomen en nu woonachtig in Nieuwegein. Op tafel lagen de Franse bijbel van Urbain en de Nederlandse van Daan. De twee hadden samen heet water met citroen en honing gedronken – 'mierzoet, het glazuur sprong bijna van mijn tanden' – en ze hadden de hele avond in de Bijbel gelezen. Daan stelde voor om af te sluiten met gebed. „Vijf minuten bidden, dacht ik.” Maar Urbain bad en bad. „Het duurde wel twintig minuten. Toen onderbrak ik hem voorzichtig: ‘Zouden we niet eens stoppen?’” Urbain was verbaasd. Hij vertelde dat hij meestal drie uur lang bidt, altijd 's nachts. Daan was verbijsterd. Hoe kan iemand drie uur lang bidden? En, vroeg hij zich af, hoeveel tijd besteedde hij zelf eigenlijk aan gebed? Vijf minuten misschien?

Gehaktballen

Het was het begin van een bloeiende bijbelstudiegroep van de interculturele gemeente Cross Culture in Nieuwegein. Bij deze gemeente, een pioniersplek van de Protestantse Kerk die verbonden is aan de Hervormde Gemeente Vreeswijk, zijn zo'n honderd mensen uit dertig verschillende culturen betrokken. Daan, deeltijdstudent theologie, liep stage bij de interculturele gemeenschap en kreeg onder andere als opdracht om een interculturele bijbelleesgroep op te zetten. Ze begonnen met z'n tweeën – Urbain at ook Nederlandse gehaktballen thuis bij Daan – maar inmiddels zijn er negen mensen betrokken bij de groep. Urbain, die sinds 2000 in Nederland woont, kwam toevallig in aanraking met Cross Culture dankzij een Keniaanse kennis die hij in het asielzoekerscentrum had leren kennen. „Toevallig kwamen wij allebei in Nieuwegein te wonen, en zij vroeg mij of ik mee wilde naar haar kerk. Tot dat moment had ik vooral Afrikaanse kerken bezocht. Maar ik realiseerde mij ook: als ik wil integreren, dan moet ik een gemeente zoeken waar ik ook Nederlanders spreek.” Bij Cross Culture vond hij dat, en nog veel

meer. „Het is een superleuke gemeente. We zijn in de zomer zelfs met elkaar op vakantie geweest. Dat heeft enorm geholpen om dichterbij elkaar te komen.” Hij leert bij Cross Culture veel over andere culturen. „Er zitten bijvoorbeeld ook Pakistanen en Iraniërs. Vroeger had ik geen idee dat er christenen in die landen wonen. Als ik in het asielzoekerscentrum Iraniërs ontmoette, waren dat altijd moslims. Het was heel moeilijk om contact met mensen uit die landen te krijgen. Nu zitten we samen in de kerk.”

Cultuur

Het is Daan heel duidelijk geworden hoe het christendom overal beïnvloed is door de cultuur. Gaan de meeste gelovige Nederlanders alleen op zondag naar de kerk, dankzij Urbain weet hij nu dat mensen in Congo-Brazzaville (gelegen in Centraal-Afrika) rustig zes keer per week in de kerk komen. „Elke dag zijn er drie diensten”, zegt Urbain hierover. Alleen op zondag een preek horen, is voor hem daarom te weinig. Thuis kijkt hij elke dag wel naar een preek op YouTube, van Afrikaanse, maar ook van Canadese of Europese predikanten. „Het is interessant om te zien hoe de problemen in hun samenleving terugkomen in de preken.” Hij heeft de Bijbel altijd binnen handbereik. „Ik lees mee, ik controleer graag of hun uitleg klopt.”

Diamanten

Urbain, die in Congo-Brazzaville een universitaire studie heeft afgerond, houdt ervan om de diepte in te gaan. Hij leert vooral van Daan als die de Bijbel uitlegt. „Hij heeft al een paar keer gepreekt in onze gemeente. Hij is duidelijk, en hij gaat diep in op het Woord van God.” Omgekeerd steekt Daan ook veel op van Urbain. „Jezus staat helemaal centraal voor hem. Urbain ziet altijd en overal de link met Jezus.” Omgaan met mensen uit andere culturen helpt Daan ook om met andere ogen naar sommige bijbelteksten te kijken. „Als ik preek over Abraham die wegtrekt uit Ur der Chaldeeën, is dat voor mij een mooi bijbelverhaal. In Cross Culture zitten mensen die gevlucht zijn. Zij beleven zo'n bijbelgedeelte heel anders.”

‘Als ik wilde integreren, moest ik een NEDERLANDSE GEMEENTE zoeken’

Dat geldt ook voor Urbain: zijn vrouw en kinderen wonen nog in Congo-Brazzaville. Op een dag lazen ze de tekst waarin Jezus zegt dat het voor een kameel gemakkelijker is om door het oog van een naald te gaan dan voor een rijke om het koninkrijk van God binnen te gaan (Matteüs 19:24). Daans uitleg is dat het voor iemand die vastzit aan aardse goederen, moeilijker is om bij God te komen dan voor iemand die dat soort ‘ballast’ niet heeft. Maar Urbain las het stuk héél anders. „Deze tekst is door missionarissen in ons land misbruikt om mensen arm te houden.” Congo-Brazzaville is rijk aan grondstoffen, er worden bijvoorbeeld al eeuwenlang diamanten gewonnen. „Vroeger namen arme mensen die in een diamantmijn werkten zelf af en toe een diamant mee naar huis. Er waren er toch genoeg. Maar de missionarissen zeiden dat het niet goed was om rijk te zijn, want dan zouden ze nooit in de hemel kunnen komen. Dus droegen ze de diamanten af aan de missionarissen.” Zo bleven de mijnwerkers arm en werden de missionarissen rijk.

Gewoonte

Zo leren ze van elkaar dat bijbelteksten soms ook op een héél andere manier gelezen kunnen worden dan ze gewend zijn. Maar nog steeds begrijpt Urbain niet dat Daan genoeg neemt met een gebed van misschien maar vijf minuten. „Ik zou het best vaker of langer willen doen”, zegt die, „maar het komt er gewoon niet van. Ik ben in mijn gedachten wel vaak met God bezig, ook als ik bijvoorbeeld aan het autorijden ben.”

Hij weet inmiddels hoe Urbain bidt: niet aan één stuk, met zijn ogen de hele tijd dicht. „Soms zoekt hij tijdens het gebed iets op, bijvoorbeeld als hij wil bidden voor iets wat in de actualiteit speelt, en dan bidt hij weer verder.” Dat bevestigt Urbain: „Ik bid voor tien of vijftien onderwerpen. Bijvoorbeeld voor mensen die in het ziekenhuis liggen, de regering, mijn kinderen, mijn familie. Er is zoveel. En voordat je gaat bidden, begin je met zingen. Zo nodig je de heilige Geest uit.”

En die drie uur? Die gaan hem gemakkelijk af. „In onze kerk in Congo-Brazzaville bidden alle mensen zo lang. Bidden is een dialoog tussen jou en de Vader. Daar moet je de tijd voor nemen.” Maar uiteindelijk, weet hij, „zijn wij één. Ik heb ooit de uitleg gehoord dat je Jezus, de Vader en de heilige Geest kunt zien als leden van één familie. Zo moeten we ook denken in de kerk.” „Mooi gezegd”, vindt Daan. „Eigenlijk zijn wij allemaal familie van elkaar.” ♦

